

1. 22. 9. S. SARYADARĀṆAS. 168, 15. कर्मणाम् JĀṆ. 3, 181. MBh. 8, 2163. 13, 6661. 6666 (mit der ed. Bomb. विपाकं कर्मणां zu lesen). Spr. (II) 318. 2122. (I) 3009. MĀRK. P. 71, 12. Verz. d. Oxf. H. 131, a, 12. कर्मणाः R. 2, 64, 37. JOGAS. 1, 24. 2, 13. MBh. 3, 967. HARIV. 7347. जन्मात्तरपात-कानाम् RAGH. 14, 62. पुण्यानाम् Spr. 1484. विधेः 2407. सुकृतं Glt. 3, 12. BHĀG. P. 3, 10, 9. 4, 3, 9. 24, 41. 5, 23, 15. 10, 71, 10. — MBh. 3, 13787. UTTARAR. 38, 11 (32, 5). 73, 4 (96, 14). KATHĀS. 37, 145. विपाककटुकं कस्य ना-तत्वाकावधीरणम् 36, 94. °काल RĀGA-TAR. 6, 93. PAÑĒAR. 1, 13, 18. दशा° ein resultirender Zustand MĀLATĪM. 149, 4. °दारुणो राक्षो रिपुर्लपो ऽपि in den Folgen, in der Folgezeit Spr. 2827. श्रुत्वा यः सुकृदां शास्त्रं मर्त्यो न प्रतिपद्यते । विपाकात्ते दहृत्येनं किंपाकमिव भनितम् ॥ 3092. योगविपाकतीत्रा in Folge des Joga, durch die Wirkungen des Joga BHĀG. P. 4, 9, 2. वाय्वर्कसंयोग° 5, 16, 21. 7, 13, 30. भनितस्य विपस्येव विपाकः R. GORR. 2, 63, 10. — c) Verdauung; Verarbeitung und Umwandlung der in den Körper aufgenommenen Heilstoffe (so v. a. पाक): रूपं चतुर्विपाकश्च त्रिधा ज्योतिर्विधीयते MBh. 12, 8983. 7413. HARIV. 11337. शर्कपत्रैः — तीव्रविपाकैः 1, 716. 14, 999 (अ°). SUÇR. 1, 3, 17. 73, 5. 147, 2. 149, 4. fg. यडुपयुक्तं चिराद्विपद्यते विष्टभाति वा स विपाकदोषः 171, 4. 183, 5. नादरेणाग्निना योगाद्यडुदेति रसात्तरम् रसानां परिणामात्ते स वि-पाक इति स्मृतः VĀGBH. 9, 20. fg. — d) Unglücksfall, Unfall: गोवृषाणाम् JĀṆ. 3. 284. = दुर्गति H. an. — e) = स्वाद MED. = स्वाडु H. an. — Vgl. घ°, कटु°, कर्म°, दुर्विपाक देव° auch UTTARAR. 20, 5 (27, 5) 121, 8 (164, 4). दुर्विपाक adj. schlimme Folgen habend 22, 4 (29, 8).

विपाकश्रुत n. Titel des 11ten der 12 heiligen Bücher der Gāina H. 244. WILSON, Sel. Works I, 283.

विपाकिन् (von 1. पच् mit वि oder von विपाक) adj. reifend, Früchte tragend, Folgen habend: संप्रत्यसाविरु पाप्मनः पल्लमनुभवत्युपयं पापः (so die v. l.) प्रतीपविपाकिनः MĀLATĪM. 83, 8. fg.

विपाट m. 1) N. pr. eines Mannes MBh. 7, 1433. — 2) MBh. 4, 1666. 1668 fehlerhaft für विपाठ (so die ed. Bomb.).

विपाटक (von पट् mit वि) adj. wohl aufschliessend so v. a. bringend: नन्त्रत्रितयं शुभाशुभविपाटकम् MĀRK. P. 58, 10.

विपाटन (wie eben) n. 1) das Spalten Nir. 9, 26. — 2) das zu Grunde-Richten: राष्ट्र° RĀGA-TAR. 3, 328. घन्योऽन्य° 3, 264.

विपाटल (2. वि + पा°) adj. roth: °नेत्र Rr. 4, 14. कोपविपाटलश्रुति-मुख SĀH. D. 136, 10 (RATNĀV. 30, 6 कोपविपाटुरप्रतिमुख).

विपाट 1) m. eine Art Pfeil TRIK. 2, 8, 52. HĀR. 5. MBh. 1, 1552. 3, 13732. 4, 168. 1331. 1666. 1668 (fälschlich विपाट ed. Calc. an den zwei letzten Stellen). 3, 1865. 7, 1644. R. 6, 20, 27. — 2) f. स्त्रा ein Frauenname MĀRK. P. 73, 46.

विपाटव Rr. 2, 13 fehlerhaft für विपाटुर, wie die v. l. hat.

विपाटु (2. वि + पा°) adj. weisslich, bleich SUÇR. 1, 93, 13. ÇIC. 9, 3. KIR. 3, 6. KATHĀS. 87, 31.

विपाटुता (von विपाटु) f. das Bleichsein: विपाटुता या bleich wer- den Rr. 4, 10.

विपाटुर् (2. वि + पा°) adj. = विपाटु Rr. 2, 13 (nach der richtigen Lesart). ÇIC. 4, 5. SĀH. D. 136, 7 (RATNĀV. 30, 3). Ind. St. 2, 238. NĪGĀN. 20, 15.

विपात adj. gaṇa ब्राह्मणादि zu P. 5, 1, 124. पावादि zu 4, 129. — Vgl.

वैपात्य.

विपातक adj.: पशु gaṇa पावादि zu P. 5, 4, 29.

विपातन (vom caus. von 1. पत् mit वि) n. das Flüssigmachen, Schmel- zen: स्नेह° P. 7, 3, 39.

विपादिका (von 2. वि + पाद्) f. 1) eine Art des Aussatzes SUÇR. 1, 269, 9. ÇĀRṆG. SĀMh. 1, 7, 64. Blasen u. s. w. an den Füßen, = पादस्फोट AK. 2, 6, 2, 3. H. 463. °कृते दास्यानीतं पञ्चाशतो घृतम् RĀGA-TAR. 8, 137. वि-पादिका व्यादाति P. 1, 3, 20. Schol. — 2) Räthsel ÇĀDDAM. im ÇKDr. — Vgl. विपादिक.

विपान (von 1. पा mit वि) n. das Wegtrinken VS. 19, 72. ÇĀT. BR. 12, 7, 3, 4. PAÑĒAV. BR. 14, 11, 26. — विपानानि MBh. 12, 9270 fehlerhaft für निपानानि, wie die ed. Bomb. liest.

विपार्य (2. वि + पाप) 1) adj. (f. स्त्रा) fehlerfrei, sündenlos ÇĀT. BR. 14, 7, 2, 28. R. 1, 36, 22. 7, 39, 3, 63. — 2) f. स्त्रा N. pr. eines Flusses MBh. 6, 323 (VP. 181).

विपाप्मन् (2. वि + पा°) 1) adj. fehlerfrei, sündenlos TBr. 2, 3, 2, 1. MBh. 1, 6781. R. GORR. 2, 74, 54. सभा frei von Leiden MBh. 2, 83. — 2) m. N. pr. eines zu den Viçve Devāḥ gezählten göttlichen Wesens MBh. 13, 4355.

विपार्थ (2. वि + पा°, instr. विपार्थेन wohl so v. a. zur Seite, dicht bei R. GORR. 2, 70, 18. Die beiden anderen Ausgg. lesen विपाशा चापि st. विपार्थेन च.

विपाल (2. वि + पाल) adj. keinen Hüter habend: पशु M. 8, 240. 242.

विपाश f. (nom. °पाट्) N. pr. eines Flusses im Pandshab, Hypanis und Hypasis der Alten, Bijas heut zu Tage; soll früher Uruṅgīrā geheissen haben. Nir. 2, 24. 9, 26. 38. AK. 1, 2, 3, 32. H. 1086. RV. 3, 33, 1. 3. 4, 30, 11. P. 4, 2, 74. gaṇa कुञ्जादि zu 1, 98. शिवादि zu 112. VOP. 6, 62. Am Ende eines adv. comp. °विपाशम् gaṇa शरदादि zu P. 5, 4, 107. — Vgl. विपाशा, वैपाश, वैपाशायन.

विपाश gaṇa शरोक्षणादि zu P. 4, 2, 80 1) adj. (2. वि + पाश) keine Schlinge habend: Varuṇa HARIV. 2693. R. 3, 34, 9. von den Fesseln be- freit AIT. BR. 7, 16. MBh. 1, 6749. 3, 10344. 13, 192. — 2) f. स्त्रा = वि-पाश AK. 1, 2, 3, 32. H. 1086. MBh. 1, 6780. 2, 371. 3, 10343. 6, 323 (VP. 181). 8, 2055. 13, 193. 1710. 1733. 4888. HARIV. 9306. R. 2, 68, 19. R. GORR. 2, 83, 15. VARĀH. BRH. S. 16, 21. KATHĀS. 74, 190. MĀRK. P. 37, 18 (विपा-सा gedr.). 22. Verz. d. Oxf. H. 39, b, 9. PRĀJACĪTTEND. 11, b, 4.

विपाशन (von पाशम् mit वि) n. das Losbinden Nir. 4, 3. 9, 26.

विपाशिन adj. ohne Strang (पाश) nach Nir. 11, 48 in RV. 4, 30, 11.

विपासा s. u. विपाश 2).

विपिन URĀDIS. 2, 52. 1) n. SIDDH. K. 249, a, 8. Wald AK. 2, 4, 2, 1. H. 1110. HALĪJ. 2, 55. MBh. 1, 2949. 5569. 3, 1511. 2730. 2960. 12424. HA- RIV. 14611. R. 2, 47, 6. KĀM. NĪTIS. 14, 22. RAGH. 4, 31. 9, 72. VIKR. 37, 18. Spr. 1442 (II). 4723. Glt. 1, 33. 45. KATHĀS. 22, 137. 37, 57. PRAB. 73, 8 (विलास°). BHĀG. P. 1, 6, 14. 4, 28, 47. 5, 2, 7. 7, 2, 50. 9, 10, 11. MĀRK. P. 127, 5. am Ende eines adv. comp. (f. स्त्रा): स्ति° KIR. 3, 18. मुविपिना MBh. 3, 16235. — 2) adj. dicht: वन BHĀG. P. 9, 15, 23.

विपिनतिलक n. ein best. Metrum: 4 Mal ————— COLEBR. Misc. Ess. II, 161 (X, 10).